

Enotnost je zagotovilo za skupni uspeh

Razgovor s predsednikom komisije za uveljavljanje ustavnih določb tovarišem Antonom Kosovelom o delu komisije in njenih nadaljnjih nalogah

Že v prejšnji številki Glasnika smo bralcem obljubili razgovor s predsednikom komisije za uveljavljanje ustavnih določb tovarišem Kosovelom. Zastavili smo mu nekaj vprašanj, da bi zvedeli kaj več o poteku dela komisije v preteklih dveh letih, o trenutni samoupravni organiziranosti v Živilskem kombinatu Žito in o nalogah v bodoče.

KAKO JE POTEKALO DELO KOMISIJE?

K realizaciji ustavnih dopolnil smo v Žitu pristopili že zelo zgodaj. Komisija, ki naj bi usmerjala in vodila to delo, je bila osnovana spomladi 1972, sestavljali so jo predstavniki nekaterih enot kombinata. Formirali smo temeljne organizacije združenega dela in delovno skupnost skupnih služb. Ta oblika ni dokončna, glede na ustavo in zakon, pravice in dolžnosti delovnih ljudi bodo verjetno sledile določene statusne spremembe o obstoječih TOZD.

Sprejeta oblika organizacije je bila pravzaprav začetek uresničevanja ustavnih dopolnil. Za nadaljnje delo na tem področju se je komisija razširila na 19 članov, sodelovali so izvoljeni predstavniki vseh TOZD, obratov in delovnih enot, delovne skupnosti skupnih služb, družbenopolitičnih organizacij. Slednji del Živilskega kombinata Žito je tako imel možnost vplivati na izvedbo samoupravnih aktov. Sodelovanje predstavnikov vseh delov kombinata je bilo pomembno, saj je šlo za pripravo osnovnega dokumenta, samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo Žito, ki statusno, pravno in ekonomsko uravnava odnose v TOZD, med TOZD, med TOZD in delovno skupnostjo skupnih služb, zagotavlja socialno varnost delovnih ljudi, povezano s solidarnostnim načelom. Vsi skupaj pa tvorimo delovno organizacijo Žito na podlagi svobodno izražene želje na zborih delovnih ljudi.

PRIPRAVA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA NAJBREŽ NI BILA LAHKA. NA KAKŠNE TEŽAVE STE NALETALI?

Priprava tega osnovnega akta je terjala veliko časa, truda in žrtvovanja vseh TOZD in DSSS, da smo dosegli enotnost in solidarnost

ob različnih dejavnostih v kombinatu. Komisija je morala najprej z vso strpnostjo in prizadevnostjo poiskati skupno izhodišče za reševanje problemov. Predvsem pa smo morali biti vsi pripravljeni iskati in najti to enotnost ter jo obdržati. Enotnost je zagotovilo za skupni poslovni uspeh vsake temeljne organizacije združenega dela in delovne organizacije kot celote kljub različnim dejavnostim. Ravno raznolika dejavnost pa nam po drugi strani pomeni tudi prednost. Ta ali ona panoga, torej ta ali ona temeljna organizacija združenega dela zaradi notranjih razmer, zunanjih vplivov ali predpisov lahko zaide v trenutne težave. Praksa nam potrjuje, da je prav povezanost zagotovilo za premostitev težav.

KAKŠNO VLOGO IMAJO DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE PRI URESNIČEVANJU USTAVE?

Prehoda pot in opravljenost delo ni le stvar komisije, to ni bila samo enkratna akcija. Dosedanje oblike samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo Živilskega kombinata Žito (ob izidu Glasnika bo verjetno že dokončno podpisan) smo prišli po mesecih in mesecih dela, pri čemer so ves čas aktivno sodelovale družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v TOZD in DSSS.

Rad bi poudaril še to, da je naša socialistična družba v nenehnem razvoju in izgrajevanju in prav zaradi tega nenehnega gibanja tudi vsi naši akti, ki jih sprejemamo, niso dokončni. Dolžni smo slediti razvoju družbenega, političnega in ekonomskega življenja naše skupnosti ter se vanj vključevati tudi z našimi samoupravnimi akti. Spremembe in dopolnitve so neobhodne in jih sprejemamo z razumevanjem na zborih delovnih ljudi. Tudi zadnje dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi so bile odraz sprememb in graditve naše socialistične družbe, sprejetih z novo ustavo.

ZADNJI ROK ZA REGISTRACIJO TOZD SE BLIŽA. KDAJ BODO REGISTRIRANE NAŠE TEMELJNE ORGANIZACIJE?

Ceprav smo v Žitu že veliko naredili, pritegnili k sodelovanju širok krog ljudi, še vedno nismo uspeli registri-

rati naših TOZD pri okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani. Za to sta bila predvsem dva razloga, in sicer razdelitev premoženja z delovne organizacije na temeljne organizacije združenega dela in prenos pooblastil TOZD na delovno organizacijo Žito glede vstopanja v pravna razmerja s tretjimi. Povedati moram, da je razdelitev premoženja na TOZD zelo zahtevno in dolgotrajno delo.

IN KJE SMO DANES?

Vsi splošni akti, še posebej pa samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo Žito zahtevajo za svojo veljavnost soglasje, oziroma sklepe vseh zborov delovnih ljudi za vse postavke. O spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma in drugih aktih so delovni ljudje razpravljali in odločali na svojih zbiorih v prvi polovici oktobra letos. Pokazalo pa se je, da v posameznih vprašanih nismo bili vsi enotni, oziroma so sledili novi predlogi, ob katerih smo morali znova razpravljati in uvesti usklajevalni postopek zaradi enotnosti vseh TOZD in DSSS. V tem usklajevalnem postopku so delovni ljudje pokazali svojo zrelost in pripravljenost storiti vse v prid enotnosti TOZD in (Nadaljevanje na 2. strani)

OB DNEVU MRTVIH

Ne pozabimo, da je spomin na naše tovariše najlepši venec, ki ga lahko položimo na njihov grob. Ne pozabimo, da se pesmi razlegajo daleč, če jih raznaša odmev iz grobov.

Uplahne val, že nov za njim se dvigne, in reke tok se snuje neprestano; ugasne iskra, sto za njo jih švigne, in plamen vzplapola neugnano; nas sprejme prst in nas s travo pregrne, iz gnezd se pesem svatovstva ne utrne.

O. Ž.

V komisiji so sodelovali predstavniki vseh TOZD obratov in delovnih enot DSSS ter družbenopolitičnih organizacij

Vloga sindikata v samoupravnem in delegatskem sistemu

Razgovor z delegatom na 7. kongresu ZSJ, tovarišem Lojzetom Pajničem

8. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 7. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije sta v času, ko se delavski razred odločilno bori za uresničitev novih samoupravnih odnosov na vseh področjih združenega dela. Sindikati morajo pri tem uveljaviti takšno delavsko organizacijo, ki jo bo delavski razred sprejel za svojo. Podlaga in smer za to delovanje in spreminjanje družbenih odnosov je nova ustava in dokumenti 7. kongresa ZK Slovenije in 10. kongresa ZK Jugoslavije.

7. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije se bo kot delegat udeležil predsednik medobčinskega odbora sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji tovariš Lojze Pajnič, direktor TOZD Šumi v okviru Živilskega kombinata Žito, Ljubljana. Tovarišu Pajniču smo zastavili nekaj vprašanj.

V čem vidite spremembo vloge sindikata v naši družbi po novi ustavi in slovenskem ter jugoslovanskem kongresu zveze komunistov?

Težko je opredeliti vlogo sindikata v današnjem času, ker so v samoupravnem in družbenem sistemu tako velike spremembe. Prav v teh spremembah moramo iskati njegovo novo vlogo. Najprej naj omenim družbene ekonomske spremembe, ki nam jih je prinesla nova ustava.

V republiki in zvezni ustavi je jasno opredeljena vloga sindikata kot družbenopolitične organizacije delavskega razreda.

V preteklem obdobju smo veliko pozornosti posvetili novi organiziranosti sindikata, saj je iz nekdanjih šestih odborov nastalo v Sloveniji 19 konferenc po ožji dejavnosti,

na teh bodo delavci — člani sindikata, uveljavljali svoja stališča v družbenopolitičnem in ekonomskem pogledu. Kakšno vlogo ima sindikat pri razvijanju samoupravnega in delegatskega sistema?

Na podlagi sprejetih ustav in zaključkov 7. kongresa ZKS in 10. kongresa ZKJ stojijo pred sindikati izredno odgovorne naloge na področju razvijanja samoupravnega in delegatskega sistema. Ni torej slučaj, da gradivo za 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije in osnutek predloga resolucije to vprašanje posebej obravnava. V razmeroma kratkem času je bilo na tem področju v ljubljanski regiji in tudi v Živilskem kombinatu ŽITO storjenega precej. Večina večjih delovnih organizacij je že sprejela samoupravne sporazume o združevanju in jih v upravnopravnem pogle-

du pripravila za registracijo pri gospodarskem sodišču. Določno lahko rečemo, da smo se v preteklem obdobju dokaj prizadeto vključevali v oblikovanje temeljnih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupno-

Mljac, mljac, ni slabo! Tako je bilo na poskušnji novih kruhov, ki jih bomo izdelovali v našem kombinatu

sti in ostalih širših asociacij. S temi uspehi še ne moremo biti zadovoljni. Razvoj samoupravnega sistema je dolgoročen proces, ki ga bo treba stalno oblikovati in negovati tako, da bo delovni človek — proizvajalec postal dejanski nosilec vseh odločitev na nivoju temeljne organizacije združenega dela, delovne organizacije, interesnih skupnosti, občine, republike in federacije. Z večjo aktivnostjo sindikata, članov Zveze komunistov, SZDL in ostalih družbenopolitičnih organizacij bomo prehodne težave in probleme, ki se porajajo pri razvoju samoupravne družbe, lažje in hitreje obvladovali.

Menim, da prehajamo v obdobje, ki bo zahtevalo višjo vsebinsko kvaliteto samoupravnega sistema. Prepričan sem, da bosta republiški in zvezni kongres sindikatov temu vprašanju posvetila veliko pozornosti.

Po informaciji in bežni analizi, ki sta jo izdelala občinski in medobčinski odbor s področja kmetijstva, živilske in tobačne industrije, ugotavljamo, da bomo morali biti v prihodnje bolj pozorni na dosledno uveljavljanje vsebine samoupravnih sporazumov pri konkretnem delu. Prav v tem pogledu so tudi v ostalih gospodarskih panogah in družbenih dejavnostih precejšnje pomanjkljivosti. Še vedno je prisotna težnja ohraniti stare oblike dela. Ne glede na to, da je vsebina teh sporazumov dejanski odraz zahtev republiške in zvezne ustave, bodo morali sindikati in drugi družbenopolitični činitelji nenehno bdeti

nad tem, kako se v praksi spoštujejo samoupravni akti, sprejeti preko zborov delovnih skupnosti. Razumljivo je, da moramo biti pri naših odločitvah strpni, vendar dosledni in principialni.

Kaj bo k spreminjanju družbenih odnosov doprinesel kongres ZSJ? Ali bo obravnavalo povezovanje proizvodnje, predelave in trgovine in stabilizacijo našega gospodarstva? Kako boste sodelovali vi?

Na kongresu imam namen razpravljati o vprašanju, ki zadeva razvoj gospodarskega sistema na podlagi sporazumevanja in dogovarjanja. Pri tem imam v mislih tesnejšo povezavo med primerno proizvodnjo, predelavo in trgovino, o čemer govorita repub-

posebno zanima, kakšen vpliv ima inflacija na osebni in družbeni standard delavcev proizvajalcev. Iz pokazateljev ki nam jih posreduje statistika, je razvidno, da so st. življenjski stroški tako pov. čali, da jih težko vzdržijo delavci z najnižjimi osebnimi dohodki. Draginski dodatek ki je v večini delovnih organizacij vgrajen v sistem delitve dohodka, je nekoliko ublažil stanje zaradi stroškov vendar obstajajo tudi take delovne organizacije, ki iz ustvarjenega dohodka težko pokrivajo višino osebnih dohodkov, kakršno smo sprejeli kot priporočilo v naših sindikatih (najnižji OD 1600 din).

V takih delovnih organizacijah se bo treba še posebno poglobiti v iskanje notranjih rezerv in povečanje produktivnosti dela.

Produktivnosti dela bomo morali sindikati posvečati več pozornosti, še posebno, ker ugotavljamo, da ne dosegamo programiranih predvidevanj. Vsem nam mora biti popolnoma jasno, da je problem osebnega in družbenega standarda možno reševati samo na osnovi večje produktivnosti višje kvalitete in s tem višjega dohodka. Pri delitvi dohodka na poslovne sklade in sredstva za osebno in družbeno potrošnjo morajo sindikati operativno sodelovati. Regionalni odbor sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji je to vprašanje večkrat obravnaval in ugotovil, da so delovne organizacije z redkimi izjemami upoštevale priporočila družbenopolitičnih organizacij.

Razumljivo je, da sta oba skrajnosti škodljivi. Če hočemo zagotoviti socialno varnost delavcev za daljše obdobje, je potrebno oddvojiti sredstva v poslovni sklad za enostavno in razširjeno reprodukcijo, vendar v taki višini, da preveč ne vpliva na višino osebnih dohodkov.

Živilski kombinat Žito je v preteklem obdobju temu vprašanju posvetil vso pozornost in je z vsebino samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov skušal reševati osebni in družbeni standard, enako pa tudi enostavno in razširjeno reprodukcijo. Za primer naj navedem, da smo v letošnjem letu za družbeni standard in stanovanja oddvojili preko milijarde dinarjev. Potrebe po teh sredstvih, zlasti za nakup in gradnjo stanovanj so še večje, reševali pa jih bomo lahko le tako, da bomo poleg lastnih sredstev pridobili še virov iz solidarnostnega sklada in sklada vročenih sredstev v ljubljanski banki.

7. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije bo verjetno obravnaval vsa vprašanja, ki zadevajo razvijanje samoupravnega sistema, ekonomskega položaja delavcev v organizacijah združenega dela, prav tako pa tudi delovne in ostale pogoje delavcev v združenem delu. Menim, da sem kot delegat dolžan prenesti kongresu želje in težnje delavcev ljubljanske regije, to pa so dejanska želja članstva v celi republiki. Po kongresu pa bom v raznih oblikah političnega dela prenesel na članstvo zaključke, saj bodo kongresni dokumenti le tako prišli do uresničitve.

Tovarišu Lojzetu Pajniču želimo uspešno delo na kongresu in se mu zahvaljujemo za razgovor.

Enotnost je zagotovilo

(Nadaljevanje s 1. strani)

DSSS, združenih v delovni organizaciji Žito. Vsekakor pa imamo vsi delovni ljudje sleherne temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti skupnih služb ustavno in zakonito pravico ter dolžnost sodelovati v razpravi in posredovati svoje mnenje, pripombe, predloge z namenom, da vsi pri- spevamo svoj delež za boljši jutrišnji dan vseh nas, združenih v združenem delu Živilskega kombinata Žito.

KATERE NALOGE SO ŠE PRED NAMI?

Komisija za uveljavljanje ustavnih določb s sprejetjem splošnih aktov ne zaključuje dela. Pred nami je priprava zelo pomembnega dokumenta, samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v TOZD in DSSS. Tudi to delo bo terjalo veliko truda, prizadevnosti in strpnosti. Sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov vključuje v celoti tudi sistematizacijo delovnih mest. Na zadnji seji komisije za uveljavljanje ustavnih določb smo v ta namen imenovali 7-člansko delovno telo (se-

stavljajo ga: predsednik Stane Hafner, namestnik Slavko Puš, in člani: Lojze Pajnič, Anton Kosovel, Marjan Jerman, Stane Aljančič, Cveto Rojina) z nalogo, da pripravi predlog samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Sledi še izdelava statuta delovne skupnosti skupnih služb in vrste drugih aktov, ki regulirajo delo v TOZD, DSSS in kombinatu.

Iz vsega, kar sem omenil, je torej jasno, da bomo morali vsi delovni ljudje v kombinatu še veliko veliko delati za uresničevanje ustavnih določb. Posebno odgovorno nalogo pri tem imajo družbenopolitične organizacije v TOZD in DSSS. Stremeti morajo za tem, da bi spremembe v samoupravnem socialističnem sistemu prodrle v sleherno delovno skupnost, do slehernega delavca v kombinatu, kajti samo z znanjem o tem bodo delavci lahko aktivno sodelovali v procesu uresničevanja ustave kot neposredni samoupravljalci. Poznati moramo našo resničnost, da bomo lahko pravilno odločali o današnjem in jutrišnjem dnevu.

IZ NAŠIH TOZD

Obisk pri nekdanjih sodelavcih

Jesen je že sama po sebi nekako čas za slovo. Tako smo se spomnili naših dveh tovarišev, ki sta po dolgoletnem vestnem in neumornem delu odšla iz našega kolektiva, kjer sta nešteto noči preživela v pekarni. Obiskala sem tovariša Karla Strajnarja v Dolnji Stari vasi pri Šentjerneju in tovariša Antona Vovka v Irči vasi pri Novem mestu.

BILO NAS JE 14

Tovariš Karel Strajnar je najino krmaljanje začel: »Sedem let sem bil star, ko sem šel služiti za pastirja in od tedaj nisem več živel doma. Mnogoštevilna družina ni imela prostora ne kruha za starejše otroke, kajti vseh nas je bilo 14, vsako leto eden ali celo dva.«

Po končanem četrtem razredu osnovne šole v Šentjerneju je šel v uk za peka v Petrinje (kjer je tovarna Gavrilovič). Kot kvalificiran pek je delal v Glini v Kordunu do 1941, od koder se je pred ustaši umaknil v Zagreb. Čez leto dni se je vrnil domov, kjer je takoj dobil zvezo z obveščevalci Cankarjeve in Gubčeve brigade. Neke jesenske noči so ga Italijani in domobranci odgnali. Ko je bil na intervencijo domačinov izpuščen, je takoj odšel v Gorjanski bataljon kot kurir obveščevalca.

Po osvoboditvi se je zaposlil v pekarni v Novem mestu. Nato se je lotil različnih del, a dom ga je privlačil in ni se mogel upreti klicu narave pod Gorjanci. Oprijel se je špet svojega poklica in bil šef pekarnice v Šentjerneju s poslovalnico v Škocjanu.

Karel Strajnar

Sanitarni predpisi in dotrajanje objektov so leta 1961 privedle do prenehanja obratovanja in tako se je vključil v kolektiv pekarnice Novo mesto kot poslovođa prodajalne kruha v Šentjerneju.

Vojna je pustila posledice. Tovariš Karel je kot invalid vse teže prenašal delovne napore, bil je invalidsko upokojen.

Veder po naravi in šegav preživlja zdaj doma mirne dni s svojo družino. Vesel vsakega stika z nekdanjimi sodelavci se odzove vsakemu vabilu na izlet, zabavo, za nabavo ozimnice ali v času dopusta.

Želela sem mu, da bi njegov vinograd dobro obrodil in da bi še dolgo lahko ukušal dobro kapljico!

NEKDANJ PLOVALEC IN KOLESAR

Tovariš Anton Vovk je s Potovrha pri Novem mestu, kjer se je izučil pekarske

Anton Vovk

obrta. Ko je izpolnil vojaške obveznosti, je ostal brez zaposlitve, kar v stari Jugoslaviji ni bila redkost. Iz stiske ga je rešila zaposlitev pri železniškem podjetju v Novem

mestu, dokler ni bil leta 1943 mobiliziran. Zaupana mu je bila vaška straža, pekel pa je tudi kruh v gradu Poganci. Po končani vojni je našel zaposlitev v mlinu Kovačič v Šmihelu, leta 1951 se je zaposlil v pekarni Novo mesto. Tu je kot mešalec z rokami presejal skozi ribniško sito na dan 40 vreč moke, nato pa pripravil testo za 10 vrst kruha in peciva. Njegovo telo je preneslo ta napor, ker je bil Tone v mladosti navdušen športnik — plavalec in kolesar.

Vse njegovo delo je spremljalo petje. Takrat še niso brneli stroji v pekarni, zato je bilo večkrat slišati pesem, da noč ni bila tako temna in dolga zanje, ki so skrbeli, da je že zgodaj jutraj prijetno dišalo po svežem kruhu.

Težka otroška leta, vojna in delovni napor pa so izčrpali telo. Antona Vovka so invalidsko upokojili.

Na vprašanje, kako je zadovoljen, je dejal: »Še kar. No ja, če bi nam pekom priznali bonificirano delovno dobo za nočno delo, bi bila pokojnina malo večja. Tako pa mi manjka nekaj let in to se pozna pri odmerjanju pokojnine. Veseli pa me, da imamo upokojenci možnost pod tako ugodnimi pogoji preživeti nekaj dni v počitniških domovih Žita, kjer se v čistem ozračju na Gorenjskem ali na morju tako lahko diha!«

Prepričana sem, da bo Anton Vovk še dolgo lahko užival dopust na morju ali v planinah!

S. Buk

30 let obstoja novinarske organizacije

Razstava novinarskega tiska — Proslava ob 30. obletnici Radia osvobodilna fronta — Izredni občni zbor društva novinarjev Slovenije

V kulturnem domu v Črnomlju so se v petek 18. oktobra začele proslave ob 30-letnici društva novinarjev Slovenije. Ob navzočnosti številnih gostov, med katerimi je bil tudi France Popit, je najprej predsednik društva novinarjev Slovenije Slavko Beznik odprl razstavo partijskega tiska. Istega dne zvečer je bila osrednja proslava ob 30. obletnici Radia osvobodilna fronta. Na tej proslavi je govoril direktor radijskega programa ljubljanskega radia Marjan Javornik.

Slovesnost ob 30. obletnici ROF so se med drugim udeležili tudi Sergej Kraigher, Marjan Breclj, France Popit, Mit-

ja Ribičič in drugi slovenski družbenopolitični delavci. Med gosti so bili na proslavi tudi predstavniki slovenskih stanovskih organizacij iz zamejstva in iz drugih republik.

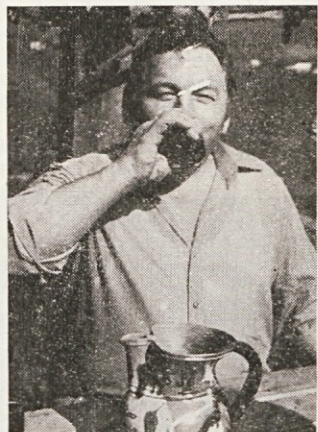
Naslednjega dne 19. oktobra pa so dopoldne najprej odkrili spominsko ploščo, in sicer tam, kjer je bila pred 30 leti prva skupščina slovenskega novinarskega društva. Po odkritju spominske plošče je bil izredni občni zbor društva novinarjev Slovenije. V tem slavnostnem delu praznovanja je govoril sekretar centralnega komiteja predsedstva zveze komunistov Slovenije France Štinc.

Sončen dan je ob izvrstni in obilni hrani in pijači pripomogel k veselemu razpoloženju

DOMŽALSKI KOLEKTIV NA IZLETU

Sindikalna organizacija delovne enote Domžale, TOZD Mlini, je za svoje člane priredila izlet na Dolenjsko. 14. septembra se je z osebnimi avtomobili 35 izletnikov odpeljalo proti Grosupljem. Ogledali so si Taborsko jamo, nato pa krenili skozi Trebnje do Tržišča. Ustavili so se v gostilni Jelen na izdatnem kosilu, nato pa jih je gostilničar peljal v svojo zidnico, kjer jim je postregel z dobrotami na žaru in s pristno kapljico. Sončen jesenski dan je za domžalski kolektiv minil v veselem in prijetnem razpoloženju.

Žejen pa že ne bom ostal!

Še 18 delavcev!

Vsekakor je zanimiv podatek, koliko delavcev se v organizaciji zaposli in koliko jih odide v določenem času. Poglejmo pekarno v Novem mestu: v desetih letih od 1963 do 1973 je v novomeško pekarno prišlo 111 delavcev, delovno razmerje je prekinilo 83 delavcev, 10 od teh se jih je upokojilo. Celih deset let je torej ostalo 28 delavcev, ki so se vživeli v delo in okolje, našli tovariški stik s sodelavci. Od ustanovitve pekarnice do danes pa je zaposlenih še 18 delavcev.

Tisti, ki so daljšo dobo prebili v pekarni, so se tudi kas-

neje manj odločali za drugo organizacijo. Prav ti so premostili vse težave, ti resnično občutijo zadoščenje ob uspešnem poslovanju in napredku podjetja, s tem je njihova vztrajnost in zvestoba poplačana.

Večina tistih pa, ki so hitro odhajali, je bila v skupini delavcev, katerim se polnijo strani potrdil o zaposlitvi. Pa nizki osebni dohodki, nočno delo, slabe stanovanjske razmere, zaposlitev v Novem mestu za odskočno desko drugam, vse to je pripomoglo k močni fluktuaciji.

S. Buk

POVZETEK ČLANKA IZ POLITIKE

Nova vrsta uslužbencev

KAJ JE V DUHU USTAVE?

O nekaterih družbenih pojavih velikokrat zgovorneje pripovedujejo časopisni oglasi kot stotine strani socioloških študij. Iz njih je mogoče zelo veliko zvedeti o življenju.

Če se posebej ne zanimate za te stvari, verjetno ne boste opazili nič posebnega. Našli boste razpise za sprejem delavcev, učiteljev, direktorjev, poslovođij, finančnih in pravnih strokovnjakov.

Časopisnih oglasov te vrste ne priobčujejo samo podjetja, temveč delajo to

neposredno njihove temeljne organizacije združenega dela. V tem seveda ni nič nenavadnega. Toda nekatere podrobnosti presenečajo. TOZD z oglasi ne iščejo samo direktorjev in voditeljev. Vse več je razpisov za šefe pravnih služb, za razne svetovalce, zlasti pa za ekonomiste in pravnike, ki bi delali v samoupravnih organih.

TEGA NISMO ŽELELI

To napoveduje, da se v naših kolektivih nekaj spremeni. Res je, da je situacija (Nadaljevanje na 4. strani)

NAŠ RAZGOVOR

Kos kruha s prijazno besedo

Majhna, med stene, police in pulte stisnjena prodajalna kruha in peciva. Za vsemi kupi košar in za vitrinami, kjer se sladokuscem ponujajo dobrote, se »vrti in pleše« mlado nasmejano dekle v beli halji. Z vedrim obrazom streže kupcem, za vsakega najde prijazno besedo. Kadar ona streže v prodajalni, je vedno vrsta. To je prodajalka Angelca Gomboc.

Pomurka je, doma iz Vidoncev pri Murski Soboti. Po govorici bi komaj mogel verjeti, da je res od tam. Ko se je izučila, je prišla v Ljubljano. Pri sedanjem TOZD Trgovina je že šest let. Zdaj je prodajalka v trgovini na Vodnikovem trgu.

Čakal sem v vrsti pred prodajno mizo, kjer je stregla Angelca. »Dober dan, želite?« Povedal sem ji, da bi jo rad predstavil bralcem Glasnika. Moral sem počakati, ker je bilo precej ljudi v prodajalni. »Oprostite, najprej sem morala postreči kupcem! In videli ste, koliko jih je bilo,« se je opravičila.

Prerinila sva se mimo košar in polic in kruha. Sicer vedno zgovorna, tokrat Angelca ni našla prave besede. Ko pa je začela pripovedovati, je bilo prijetno kramljati z njo. Vedra, odkrita in nepri-siljena je.

»Zelo dobro se počutim med sodelavkami,« je dejala, »čeprav smo s prostori tako

na tesnem in še težaško delo moramo opravljati.« Začuden sem jo pogledal, zato je povzela besedo: »Seveda, kdo pa mislite, da vse razloži po teh dva in pol metra visokih policah? Jasno! Me same, dekleta. Delati je treba!«

Potem sva kramljala o tem in onem. Povedala je, kako težko je vstati zjutraj ob pol štirih, ko večina občanov še mirno spi in da so drugi, ki skrbijo za njihovo dobro, že na poti na delo. Pa še daleč je iz Bežigrada do Vodnikovega trga, ker mora biti trgovina odprta že ob petih zjutraj.

»Z vsako novo stranko rada pokramljam,« pravi, »in še vedno se je vsaka nova stranka vrnila.« Prav resničen je star pregovor, ki pravi: »Lepa beseda lepo mesto najde!«

Angelca mi je zaupala tudi to, da še najraje postreže čisto navadnega delavca. To pa zato, ker si vedno predstavlja, da ta ali drugi delavec ne zasluži toliko denarja, da bi si mogel privoščiti izdatnejše kosilo. »Rada ga postrežem že zato,« pravi, »ker si mislim, če že nima denarja za kaj več, naj si vsaj kruh privošči in se ga naje. Veste, do vsakega potrošnika, pa naj bo v lepi zlikani obleki, v beli srajci in s kravato ali pa v najbolj navadni delovni obleki, do vseh čutim spoštovanje in vsakemu rada ustrežem!« In prav je tako!

Ko bi le bilo po naših prodajalnah še več takšnih ali vsaj malo njej podobnih »Angelc«!

Vse prodajalke naj bi bile zmerom prijazne kot Angelca

Novi uslužbenci

(Nadaljevanje s 3. strani)
od primera do primera razli-
čna.

Pogosto se dogaja, da temeljne organizacije iščejo vodilne delavce in sodelavce, pri čemer žele, da bi se organizirali kot zaokrožena celovita podjetja z lastnim uslužbenskim aparatom, administracijo in drugimi službami. Vse več takih pojavov je, kljub temu, da to ni zaželeno niti zapisano v ustavnih formulih o temeljnih organizacijah združenega dela.

Prve izkušnje temeljnih organizacij s skupnimi službami so dokaj neugodne. Kjer so se spremenile v posebne osnovne organizacije, so pogosto samo »prepleskale« fasado prejšnjih uprav in direktij. V resnici pa so ostale podaljšana roka raznih kolegijev, uprav in direktorjev.

In ker je to dejstvo skorajda težko prikriti s samo-upravno nalepko, kakršno so nalepili na te službe, ko so jih spremenili v osnovne or-

ganizacije združenega dela, so v drugih delih delovne organizacije povsem naravno reagirali. Okrepilo se je nezaupanje, to je sprožilo želje, da bi ustanovili posebne strokovne službe.

REORGANIZACIJA NE POMAGA DOVOLJ

Pisci nove jugoslovanske ustave niso mislili, naj bi se temeljne organizacije združenega dela razvijale kot posebna podjetja. Njihov namen je bil drugačen. Z ustavno definicijo temeljne organizacije so želeli samoupravljanje čim bolj približati delavcem, ne pa pripeljati do tega, da bi se v vsakem delu delovne organizacije množilo uradništvo. Kajti uradniški aparat se lahko tudi v temeljni organizaciji pretvori v politično silo in sčasoma skuša vpreči kolektiv v svoj voz.

Ali vse to ne izpričuje, da bi morali danes več časa porabiti za nove odnose med temeljnimi organizacijami in skupnimi strokovnimi službami? S tem se danes ukvarjajo podjetniški vrhovi, močne skupine in posamezniki. Vendar ne za ceno, da TOZD same pridejo do skupnih služb.

S samo reorganizacijo se v bistvu reči ne menjajo.

IZID ŽREBANJA NAGRADNE KRIŽANKE

Prispelo je 60 rešenih križank. Izžrebali smo 10 pravilno izpolnjenih.

Dobitniki zavrtkov z žigovimi proizvodi so:

Nina Kaplan, TOZD Šumi, Ljubljana; Vlasta Martinčič, DSSS; Milka Topoloušek, TOZD Imperial Krško; Vera Selan, Linhartova 60/8, Ljubljana; Vlasta Čeh, komercialna služba; Jože Rifelj, Črešnjice 19, 68222 Otočec; Pavla Glavan, DSSS; Egica Herkselj, DSSS; Joži Milijaš, laboratorij, Šmartinska 154, Ljubljana; Milana Malenšek, skladišče, Novo mesto.

Izžrebanci, ki so iz Ljubljane, dvignejo nagrade v informativni službi na Šmartinski 154, tistim pa, ki so izven Ljubljane, jih bomo poslali po pošti.

GLASNIK JE NAŠ ČASOPIS, ZATO GA BERIMO IN DOPISUJMO VANJ!

In memoriam

Janezu v spomin

Sredi življenjskega polleta nas je za vedno zapustil Janez Kosanc. Dobrega tovariša in sodelavca se bomo še dolgo spominjali.

Kadar smrt poseže v naš vsakdan, v bližnje okolje, v katerem živimo in delamo, nas prizadene. Še toliko bolj, če nam ugrabi prijatelja in tovariša, s katerim smo celo desetletje živeli in delali v kombinatu, skupaj ustvarjali, prenašali dobro in zlo in se skupaj veselili napredka in rasti. Tako smo globoko prizadeti ob tej kruti smrti, ki je tokrat posegla med nas in nam za vselej odvzela tovariša Janeza.

Vsi njegovi sodelavci imamo pred očmi njegov skromen značaj. Vemo, da njegova mladost ni bila vesela, saj je kot 16 leten deček spoznal krutost okupatorja in se 1942. leta odločil boriti proti njemu, za lepšo prihodnost naših narodov. Vse obremenitve, ki jih je kot mladenič prenašal med vojno, so prav gotovo slabo vplivale na njegovo zdravstveno stanje in prerano smrt. Leta 1945 se je po demobilizaciji vključil v družbenopolitično delo in ves čas po vojni prispeval h graditvi naše domovine.

Na dan njegovega pogreba bi minilo 10 let, odkar je prišel v kombinat, kjer je opravljal delo finančnega knjigovodje. Kakor navadno smo tudi njemu za življenja premalo pokazali, kako ga cenimo. Zdaj, ko ga ni več, pa

vemo, da bomo zelo občutili njegovo izgubo. Njegova smrt je boleča za nas, še bolj pa za njegove najbližje, s katerimi sočustvujemo.

„Cigota“ ni več

Pred nekaj dnevi smo pokopali Jožeta Rahmeta, s partizanskim imenom Cigo. Med vojno se je bojeval v partizanskih vrstah. Star je bil komaj 60 let, vendar ga je kruta bolezen iztrgala iz domačega kroga.

Kakih sedem let je bil pri našem podjetju zaposlen kot šofer, in sicer je bil najprej v mlinu na Fužinah, zadnja leta pred upokojitvijo pa je bil zaposlen v našem centralnem skladišču.

Jože-Cigo je bil med sodelavci zelo priljubljen. Povsod je poprijel za delo. Nikoli se ni izmikal pomagati. Zelo rad je prepeval in veliko čital, saj je imel doma zelo bogato opremljeno knjižnico in precej strokovne literature. Tovariši so ga spoštovali in cenili. Večina sodelavcev ga je pospremila na zadnji poti in mu s tem še zadnjič izkazala svoje tovarištvo.

V kombinatu je kot gasilec skrbel za protipožarne aparature, da so bile vedno navedne, ker je bil prepričan, da se nikoli ne ve, kdaj jih bomo rabili.

Zdaj Jožeta ni več. Naj mu bo lahka domača slovenska zemlja, ki jo je ljubil in jo med vojno branil pred tujimi zavojevalci.

Novi kruhi za sladokusce

V laboratorijih Živilskega kombinata Žito so po dolgotrajnih prizadevanjih pripravili tri nove vrste kruha

Visoko beljakovinskemu kruhu so s posebno tehnologijo odvzeli ogljikovi hidrati in zamenjali z beljakovinami. Specifični dodatki in visoka količina zrnice mletih ovojnic pšenice dražijo in stimulirajo prebavni trakt, zaradi česar je kruh primeren tudi za želodčne bolnike.

Analiza visokobeljakovinskega kruha, ki jo je opravil zavod za zdravstveno varstvo v Ljubljani, je zelo pohvalna. Nove vrste kruha se bodo razveselile predvsem tisti potrošniki, ki imajo težave z dietično in diabetično prehrano.

Novost na tržišču je tudi Granary kruh, ki ga pečemo po angleški recepturi iz domačih surovin. Osnovna surovina je najboljša sorta pšenice in ječmena, tehnologi-

ja je bistveno drugačna od tehnologije pri drugih kruhih. Granary kruh je zelo rahel, ima elastično sredico in skorjo, odlično aromo in posebno dober okus. Ne smemo pa zanemariti še ene odlike – lahke prebavljivosti in ga bodo veselili vsi, ki imajo težave s prebavnim traktom.

Koroški kruh bo poslastica za vse, ki »znajo« dobro jesti. Po specialni recepturi pripravljen kruh je že narezan in zavrt v neprodušno folijo, traja sedem dni. Zaradi posebnih dodatkov je kiseli, grobo mlet rž pa daje tudi sladek okus. Ima značilno temnorjavo barvo skorje in sredice. Poleg pšenične in ržene moke vsebuje še različne dodatke in posneto mleko, zato bo ta kruh razveselil vsakega sladokusca.

Izdaja Živilski kombinat ŽITO
Odgovorni urednik Janez Slovenec — Uredništvo: Živilski kombinat Žito, Ljubljana, Šmartinska 154 — Tiskala: Železniška tiskarna, Ljubljana